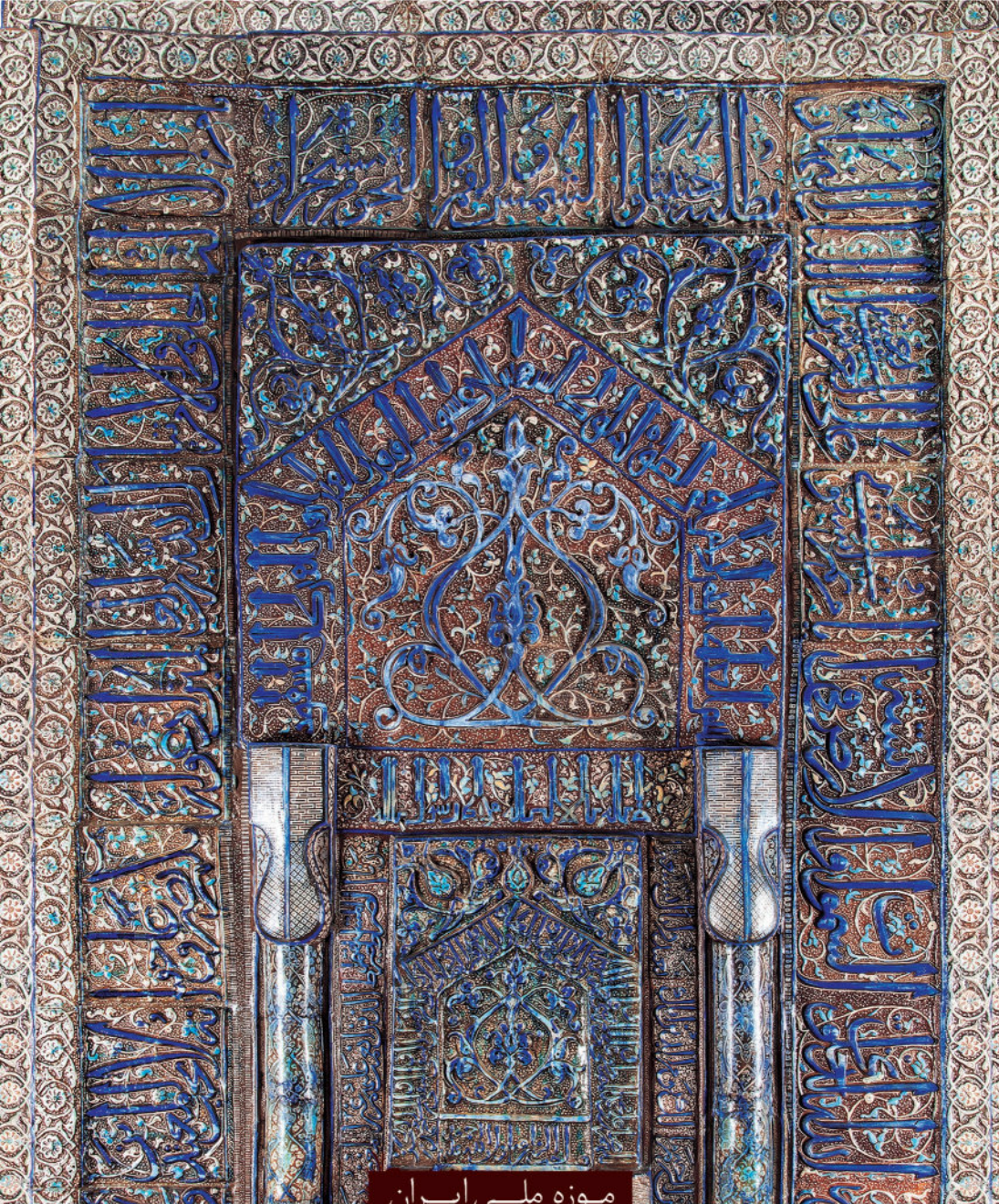

موزه ملی ایران

موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران

موزه ملی ایران

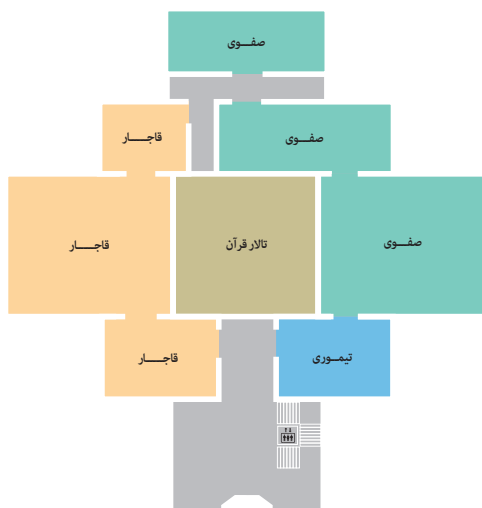
به نام خدا

ساختمان موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران بر اساس نقشه‌ای الهام گرفته از کاخ ساسانی بیشاپور، به صورت چلیپای هشت‌ضلعی، با مساحتی حدود ۴۰۰۰ متر مربع و در سه طبقه ساخته شد. این بنا جهت تأسیس موزه آثار دوران اسلامی تجهیز و در سال ۱۳۷۵ افتتاح شد. این موزه در اول تیرماه ۱۳۸۵ با هدف بازسازی و تکمیل تأسیسات، گسترش برخی فضاها و بازنگری در چگونگی نمایش آثار، تعطیل شد و بار دیگر در سال ۱۳۹۴ با تغییراتی در فضاهای داخلی و چیدمان بازگشایی شد. طبقه همکف این بنا به تالار همایش‌ها و تالار نمایشگاه‌های موقت اختصاص دارد. آثار موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران بر اساس گاهنگاری از طبقه دوم آغاز و در طبقه اول پس از بازدید از تالار قرآن به پایان می‌رسد. موزه شامل ۶ تالار در دو طبقه است: طبقه دوم شامل تالارهای صدر اسلام، سلجوقی و ایلخانی و طبقه اول تالارهای تیموری، صفوی، قاجار و تالارهای قرآن است. بیشتر آثار موجود در این موزه برگزیده‌ای از کاوش‌های علمی و مجموعه‌های نفیسی چون آستان شیخ‌صفی‌الدین اردبیلی در اردبیل است.

نمایی از موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران

نقشه طبقه دوم موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران

نقشه طبقه اول موزه باستان‌شناسی و هنر اسلامی ایران

طبقه دوم: تالارهای صدر اسلام، سلجوقی و ایلخانی

در قلمرو هنر اسلامی ایران، تأثیر دستاوردهای هنری دوره ساسانی در سده‌های نخستین اسلامی چنان چشمگیر است که تفکیک آثار هنری صدر اسلام را از دوره ساسانی تا حدی دشوار می‌کند. در اواخر سده دوم و اوایل سده سوم هجری قمری، استفاده از خط کوفی - که در آن زمان قرآن به آن خط کتابت می‌شد - به عنوان نخستین عنصر فرهنگ اسلامی رایج شد. این دوران همزمان است با شکل‌گیری سلسله‌های طاهریان، سامانیان، آل بویه و غزنویان در ایران که در این میان آل بویه در هنر اسلامی ایران سرآمد است. قرآن‌های این دوره به خط کوفی بر پوست آهو نوشته و تذهیب می‌شد. در سده‌های نخستین اسلامی شهرهای نیشابور،

پلاک گچبری به خط کوفی
سده‌های ۳-۴ هجری قمری
شماره اثر ۹۹۵۱

پارچه ابریشم دورو به خط
کوفی، سبک ری
سده ۴ هجری قمری
شماره اثر ۸۵۵۹

ری، گرگان، شوش و سیراف هر یک به واسطه توانایی‌های اقتصادی، فرهنگی و اقلیمی خود، به عنوان مراکز تولید و دادوستد انواع دستاوردهای صنعتی - هنری از جمله سفال و شیشه شهرت یافتند. همچنین بسیاری از بناهای سده‌های اولیه اسلام با تزیینات گچبری و نقاشی روی گچ آراسته شده بودند، از جمله کاخ سبزپوشان نیشابور و مسجد ارگ ری. از شیوه‌های رایج سفالگری در صدر اسلام، سفال با نقش قالب‌زده بدون لعاب و

سکه اموی ولید بن عبدالملک، ۹۶ - ۸۶ هجری قمری
شماره اثر ۱۵۶ / ۳۲۵

قدح سفالی، نیشاپور، سده‌های ۳ و ۴ هجری قمری،
شماره اثر ۳۹۰۹

قدح سفالی، سبک خراسان، سده ۴ هجری قمری
شماره اثر ۲۱۱۶۹

لعاب‌دار، نقاشی روی پوشش گلی زیر لعاب شفاف، لعاب پاشیده و زرین‌فام است. در سده‌های نخستین اسلامی بندر سیراف از مراکز ساخت آبگینه و نیشاپور مرکز بازرگانی و محل صدور کالا به شهرهای دیگر بود و شیشه‌های ساخت این شهر و شهرهای دیگر چون ری و گرگان در آنجا خرید و فروش می‌شد.

هنر فلزکاری در این دوره به سبک دوره ساسانی در مناطقی چون طبرستان و ری ادامه یافت. نوعی از سکه نقره (درهم) معروف به «عرب-ساسانی» در سال ۲۰ هجری ضرب می‌شد که بر روی آن صورت شاه ساسانی و کلمات «بسم‌الله و بسم‌الله ربی» به خط کوفی و بر پشت آن اسم پادشاه ساسانی با حروف پهلوی ساسانی آمده است. پس از آن سکه‌ها بدون تصویر پادشاه ضرب شدند.

سکه طلا (دینار) بدون تصویر در سال ۷۷ هجری قمری ضرب شد، که سوره توحید در یک طرف آن دیده می‌شود. از سال ۷۹ هجری قمری ضرب سکه‌های

سبک عرب-ساسانی منسوخ شد. در تالار صدر اسلام، انواع سکه‌های حکومت‌های صدر اسلام با ذکر نام خلفا و پادشاهان و محل ضرب آن‌ها به نمایش درآمده است. در سده‌های نخستین اسلامی، شهرهای ری و نیشاپور کارگاه‌های عمده پارچه‌بافی داشتند. ری به تولید پارچه‌های ابریشم «دوپودی» و شوش و شوشتر به بافت «طراز» شهره بودند.

کهن‌ترین پارچه این تالار قطعه پارچه ابریشم «دورو» است که از کاوش‌های ری به دست آمده و روی آن نقوش تزیینی ساسانی در کنار کتیبه‌هایی به خط کوفی دیده می‌شود.

کاسه سفالی، نیشاپور،
سده‌های ۳-۴ هجری قمری
شماره اثر ۳۹۳۲

با روی کار آمدن سلجوقیان در سده پنجم هجری قمری و پذیرش تدریجی فرهنگ و تمدن اسلامی، نقطه عطفی در حیات سیاسی - اجتماعی ایران پدید آمد. آنان از تجربیات فنی هنری دوران پیش از خود و به ویژه آل بویه در سده چهارم هجری قمری بهره بردند و روش آل بویه را برای تکوین هنر اسلامی به تعالی رساندند. هنر سفالگری و شیشه‌گری در مراکز چون گرگان، ری و کاشان با روش‌های متفاوت شکوفا شد. در این زمان شهر ری یکی از برجسته‌ترین مراکز هنری سلجوقیان است.

قسمتی از کتیبه آجری به خط کوفی، مدرسه نظامیه خرگرد خراسان رضوی، سده ۵ هجری قمری، شماره اثر ۴۳۸۹

اسطرلاب برنجی
نقره کوب، سال ۵۵۸
هجری قمری
شماره اثر ۸۴۵۸

از شیوه‌های ساخت ظروف سفالی در این دوره، افزودن خمیر شیشه به ماده اولیه سفالگری بود که با آن ظروف بسیار ظریف و با لعاب شیری ساخته می‌شد. ساخت سفال مینایی (نقاشی روی لعاب) در این دوره با موضوعات متنوع رواج یافت. بیشتر نقوش ظروف مینایی برگرفته از داستان‌های ایرانی است و از نظر نقش‌اندازی ارتباط تنگاتنگی با مکتب نقاشی سلجوقیان دارد. آثار فلزی نیز به روش نقره کوب، طلاکوب و مشبک‌کاری، در نهایت ظرافت و زیبایی در کارگاه‌های خراسان، همدان و آذربایجان ساخته می‌شدند. ابزار و وسایل مرتبط با دانش ستاره‌شناسی از جمله اسطرلاب‌ها و کره برنجی، گواه اهمیت و پیشرفت این علم و وجود دانشمندان و هنرمندان با ذوق در میان آنان بود.

از سرآمدترین هنرهای این دوره قرآن‌های بسیار نفیس به ویژه به خط ابداعی «کوفی ایرانی» با تذهیب و ترصیع‌های بسیار زیبا است. کهن‌ترین نسخه خطی تاریخ‌دار تالار سلجوقی کتاب دستور/الغه متعلق به سال ۵۵۷ هجری قمری است.

روش سلجوقیان در پارچه‌بافی به ویژه ابریشم‌بافی به شیوه «رنگ و نیم‌رنگ» بود. در این شیوه پودها را به گونه‌ای می‌بافتند که نقوش نسبت به زمینه برجسته و براق به نظر می‌آید؛ درحالی‌که زمینه و نقوش یک‌رنگ بودند. آجرکاری و گچ‌بری از متداول‌ترین روش‌های تزئینی در معماری سلجوقی است که در بسیاری از بناهای این دوره به کار رفته است. یادگارهای فرهنگی برجای‌مانده از دوره سلجوقی، اسناد مهمی از اثرگذاری اندیشه و هنر ایرانی بر اقوام غیربومی و استمرار فرهنگی و تمدنی در ایران اسلامی است.

صراحی شیشه‌ای، گرگان، سده ۵ هجری قمری، دوره سلجوقی، شماره اثر ۸۲۸۵

هجوم قوم مغول به ایران، در اوایل سده هفتم هجری قمری (۶۱۸ هجری قمری) تا دوره حکومت غازان خان، را باید دوره رکود هنری خواند؛ اما از زمان غازان خان، با توجه به دگرگونی‌های اجتماعی و اقتصادی، هنر شکوفا شد. با حمله مغول بسیاری از مراکز صنعتی - هنری دوره سلجوقیان ویران شد و یا اهمیت خود را از دست داد و بسیاری از هنرمندان فلزکار و شیشه‌گر به نواحی شمال بین‌النهرین روی آوردند و هنر فلزکاری که در شرق ایران شکل گرفته بود در غرب تکامل یافت و با ورود هنرمندان ایرانی به مراکز هنری، چون شهر موصل، سبک فلزکاری ایرانی در آنجا گسترش یافت.

پایه شمعدان مفرغی
نقره کوب
بوزینجرد، همدان
سده‌های ۶-۷ هجری قمری
شماره اثر ۳۵۲۶

از پیشرفت‌های هنر فلزکاری در این دوره استفاده از تکنیک نقره کوب و طلاکوب اشیاء مفرغی در سده‌های ششم و هفتم هجری قمری است، که بیشتر در خراسان و همدان رواج داشت. نقوش این ظروف بیشتر شامل مجالس شاهانه همراه با کتیبه‌های کوفی، اشعار و نوشته‌هایی به خط نسخ است. علاوه بر سفال مینایی، در این دوره بهترین و زیباترین سفالینه‌های زرین‌فام و زراندود در مراکزی چون کاشان، ری و سلطان‌آباد ساخته می‌شد. نقوش روی ظروف زرین‌فام اغلب چهره‌های مغولی با نقوش هندسی و اسلیمی همراه با اشعار و نوشته‌هایی به خط نسخ است. از این دوره تعداد اندکی ظرف سفالی مینایی و زراندود و نیز ظروف شیشه‌ای باقی مانده که ساخت آن‌ها از اواخر دوره سلجوقی رواج داشت. ساخت ظروف سفالی «مشبک دوپوشه» نیز در این دوره متداول بود.

نسخه خطی مسالک و ممالک،
سال ۷۲۶ ه.ق، این اثر در
فهرست میراث جهانی به ثبت
رسیده است.
شماره اثر ۳۵۱۵

محراب گچبری
امامزاده ربیعہ خاتون، اشرجان،
اصفهان
سال ۷۰۸ هجری قمری
شماره اثر ۳۲۷۱

در زمان خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی - وزیر ایرانی دربار مغول - به هنر کتاب‌سازی اهمیت ویژه داده شد و کتاب‌های مصور بسیار نفیسی تهیه شد. خوشنویسانی چون احمد سهروردی (در خط محقق)، یاقوت مستعصمی (در خط ریحان) و ارغون کاملی (در خط نسخ) در شکوفایی هنر کتابت و خوشنویسی نقش مهمی ایفا کردند. یکی از نفیس‌ترین نسخ خطی این مجموعه کتاب *مسالك وممالك* اثر ابواسحق ابراهیم بن محمد فارسی اصطخری معروف به «کرخی» در زمینه علم جغرافیاست. این اثر، که ابوالمحاسن محمد بن نخجوانی معروف به «ابن ساوجی» در سال ۷۲۶ هجری قمری آن را کتابت کرده است، در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۲ در فهرست کمیته ملی حافظه جهانی یونسکو به شماره ۱۰۰۵ به ثبت رسید.

در این دوره با الهام از گرایش‌های مذهبی زیباترین محراب‌های کاشی و گچ‌بری ساخته

شد. صلابت و شکوه آثار معماری دوره ایلخانی در محراب گچ‌بری امامزاده ربیعہ خاتون در اشترجان اصفهان، اثر مسعود کرمانی به سال ۷۰۸ هجری قمری دیده می‌شود. اوج هنر کاشی‌کاری را می‌توان در محراب کاشی زرین‌فام قم معروف به «در بهشت» ساخت یوسف بن علی بن محمد بن ابی طاهر دید.

کاشان از عمده‌ترین مراکز ساخت کاشی زرین‌فام در سده‌های ششم تا هشتم هجری قمری بود و خاندان ابی‌طاهر در کاشان زیباترین کاشی‌ها و محراب‌های زرین‌فام را می‌ساختند. در دوره ایلخانی از کاشی زرین‌فام و کاشی با لعاب یکرنگ و ترکیب آجر و کاشی برای تزئین بنا بسیار استفاده می‌شد. علاوه بر کاشان از محوطه تاریخی تخت سلیمان و گرگان نیز کاشی‌ها و ظروف سفالی زرین‌فام و لعاب یکرنگ زیبایی به‌دست آمده است.

محراب کاشی زرین‌فام معروف به در بهشت
امامزاده علی ابن جعفر، قم
سال ۷۳۴ هجری قمری
شماره اثر ۳۲۷۰

طبقه اول: تالارهای تیموری، صفوی، افشار، زند و قاجار

با تشکیل سلسله تیموری در اواخر سده هشتم و اوایل سده نهم هجری قمری سمرقند، پایتخت تیمور، از بزرگ‌ترین مراکز تجمع هنرمندان شد. تیمور، اکثر استادان شیشه‌گر ایرانی را به قصد خلق آثار هنری به سمرقند فرستاد و صنعت شیشه‌گری دوباره رواج یافت و سمرقند مرکز هنر شیشه‌گری شد.

پسران و نوادگان تیمور از جمله شاهرخ، الغبیک و بایسنقر میرزا از مشوقان صنعت و هنرهای گوناگون، به‌ویژه هنر کتاب‌سازی بوده‌اند. نقطه اوج این هنر، شامل آثار خوشنویسی، تذهیب، جلدسازی و کاغذسازی در همین زمان بود. از بهترین دستاوردهای هنری دوره تیموری، پیدایش مکتب نقاشی «هرات» و رونق خط نستعلیق است.

در این دوره شهرهای هرات، تبریز، کاشان و کرمان از مهم‌ترین مراکز بافت پارچه و قالی بودند. در اواخر دوره ایلخانی و اوایل دوره تیموری، هنر کاشی‌کاری در زیباترین شکل خود، یعنی «معرق» تجلی یافت. در کاشی‌های معرق از رنگ‌های سفید، آبی تیره، زرد، فیروزه‌ای و سبز استفاده می‌شود. تکنیک معرق در سده نهم هجری قمری در مشهد و اصفهان به اوج رسید. در دوره تیموری ساخت سفالینه با تکنیک نقاشی زیر لعاب و ظروف یکرنگ و همچنین سفال آبی و سفید با نقش‌مایه‌های ایرانی و چینی متداول بود.

نسخه خطی قرآن کریم
به خط محقق، رقم
احمد سهروردی، سده ۸
هجری قمری
شماره اثر ۳۵۳۲

با آغاز دوره صفوی در سده دهم هجری قمری مرکز هنری از هرات به تبریز و سپس به قزوین و اصفهان منتقل شد. در این دوره قرآن‌های بسیار نفیس با خطوط نسخ و ثلث با تذهیب‌های زیبا و نسخه‌های علمی و ادبی با خطوط خوش و نقاشی‌هایی به شیوه شیراز، هرات و اصفهان مصور شد. خوشنویسانی چون «عمادالحسنی (میرعماد)» و «علیرضا عباسی» درخشیدند و آثار برجسته خلق کردند. از زیباترین آثار خوشنویسی این دوره سوره حمد رقم «میر عماد» به خط نستعلیق است.

سراغاز نقاشی «رنگ و روغن» با پایان دوره زرین نقاشی مینیاتور در دوره صفوی همزمان بود. در این دوره آثار نفیسی مانند قلمدان‌ها و قاب‌های آینه منقوش به نقاشی رنگ و روغن ساخته شدند. از ویژگی‌های این دوره شکل‌گیری مکتب نقاشی «اصفهان» است که شیوه‌ای ایرانی بود و با مکاتب دوره تیموری تفاوت بسیار داشت و حضور عناصر ایرانی در آن چشمگیر بود.

هنر کتابت در اوج رونق این دوره در کتابخانه‌های سلطنتی و زیر نظر استادان در کارگاه‌های کتاب‌آرایی به زیور طبع مزین می‌شدند. از مهم‌ترین این کتاب‌ها خمسه نظامی را می‌توان نام برد. کتابت این نسخه خطی توسط «شیخ محمد بن فخرالدین احمد الکاتب السلطانی الهروی» به خط نستعلیق انجام شده است. این اثر ارزشمند در سال ۱۳۸۸ خورشیدی به شماره ۱۰۰۹ توسط کمیته ملی حافظه جهانی یونسکو به ثبت رسیده است.

در دوره صفوی خوشنویسی روی پارچه یا بافته به روش قلمکارسازی متداول بود که به «قلمکار قلمی» معروف است.

سوره مبارکه فاتحه، خط نستعلیق، رقم عمادالحسنی (میر عماد)، سده ۱۱ هجری قمری، دوره صفوی، شماره اثر ۴۶۲۶

جامه فتح متعلق به شاه عباس، سده ۱۱ هجری قمری
شماره اثر ۸۳۷۵

نمونه‌ای دیگر از خوشنویسی روی پارچه، پیراهن موسوم به جامه فتح یا آیه‌الکرسی است که به پیراهن «نادعلی» نیز معروف است. این جامه کاملاً جنبه تعویذ (بلاگردان) داشته و در دوره صفوی و پس از آن هنگام گرفتاری و بیماری یا وقت کارزار در زیر زره به قصد حفاظت در برابر بلا و خطرات پوشیده می‌شد.

در این تالار، قطعه پارچه‌ای به نمایش درآمده که آیات قرآن به خط کوفی، نسخ، ثلث و غبار با قلم لاجورد، شنگرف، طلا و زعفران بر آن کتابت شده است. این شاهکار را خطاط معروف یوسف‌الغباری به دستور شاه طهماسب و به منظور نذر ابوالفتح بهرام میرزا شاه‌اسماعیل صفوی به قصد تقدیم به آستانه جد بزرگوار وی شیخ صفی‌الدین اردبیلی خلق کرده است.

صنعت و هنر قالی‌بافی با طرح‌های گلدانی، باغی، کتیبه‌ای، محرابی و لچک ترنج به اوج زیبایی رسید و انواع قالیچه‌های تمام ابریشم، با تاروپود ابریشم و پُرز گلابتون و نیز قالیچهٔ پشمی بافته می‌شد.

کاشی هفت رنگ، نیشابور، سده‌های ۱۰-۱۱ هجری قمری
شماره اثر ۹۹۶۴

آثار بسیار زیبای فلزی تزئینی به شیوهٔ قلمزنی و مشبک‌کاری در کارگاه‌های غرب ایران و اصفهان ساخته می‌شد و صنعت سفالگری به شیوهٔ «آبی و سفید» در مراکز کرمان، مشهد و یزد رواج داشت.

شاه‌عباس به دلیل علاقه به ظروف چینی، مجموعه‌ای نفیس گردآورد و وقف بقعهٔ جدش شیخ صفی‌الدین اردبیلی در اردبیل کرد. اکثر این ظروف مهمور به مهر وقف شاه عباس است.

در دوره‌های ایلخانی و تیموری در داخل ایران تکنیک‌های شیشه‌گری فراموش شده بود و شاه‌عباس صفوی با دیدن شیشه‌های ونیزی، که به وی اهدا شده بود، شیشه‌گران ونیزی را برای تعلیم به ایران فراخواند و در شیراز و اصفهان کارگاه‌هایی دایر و صنعت شیشه‌سازی را احیا کرد.

تزئینات معماری زیبایی به صورت کاشی معرق از این زمان برجای مانده که از نظر رنگ زمینه و نقوش با معرق دورهٔ تیموری متفاوت است. از ویژگی‌های کاشیکاری این دوره پیدایش «کاشی هفت رنگ» است که بر روی آن به رنگ‌های گوناگون نقاشی می‌کردند.

پردهٔ قلمکار با کتیبه‌هایی از آیات قرآن، سال ۹۴۵ هجری قمری
شماره اثر ۳۴۱۰

هرچند پس از صفویان پیروی از سبک‌های آن دوره در زمینه‌های هنری با ظرافت کمتر ادامه می‌یابد، با این وجود هنر اصفهان دوره صفوی در مقیاسی کوچک‌تر در شیراز، طی حکمرانی کریم خان زند تداوم می‌یابد. ایجاد و ساخت بناهای شهری، مذهبی، حکومتی و عام‌المنفعه در این شهر، بر این گفته دلالت دارد.

در این دوره برخی از هنرها مانند قالی‌بافی رشد کرد و قالی‌های زیبایی در کارگاه‌های کرمان، کاشان، اراک و اصفهان بافته شد. و همچنین مخمل‌بافی در کاشان، ترمه‌بافی در کرمان و قلمکارسازی در اصفهان نیز رواج داشت.

میان‌پرده‌های کوتاه حکومتی و سیاسی افشار و زند پیامد سیاسی و فرهنگی مهمی به نام دوره قاجار را در تاریخ ایران به بار نشاند. سبک‌های هنری افشاریان و زندیان از یک‌سو ریشه در دوره بلندمدت پیش از خود دارد و از سوی متأثر از تحولات اجتماعی و سیاسی دوره خود است. در سده‌های دوازدهم و سیزدهم هجری قمری شاهد پیشرفت برخی هنرها مانند خاتم‌کاری و آینه‌کاری روی چوب و فولادهای طلاکوب زیبا و نقره‌های میناکاری‌شده هستیم. در دوره قاجار صنایع فلزی، به‌ویژه صنعت فولادسازی و اسلحه‌سازی پیشرفت کرد. کاربرد کاشی هفت رنگ دوره صفوی نیز تا دوره قاجار ادامه یافت. نگارگری

گوشواره زرین میناکاری و مرصع،
شمال ایران، سده ۱۳ هجری قمری
شماره اثر ۳۷۵۳

مجسمه طاووس، فولادی
زرکوب، اصفهان، سده ۱۳
هجری قمری
شماره اثر ۲۱۸۷۳

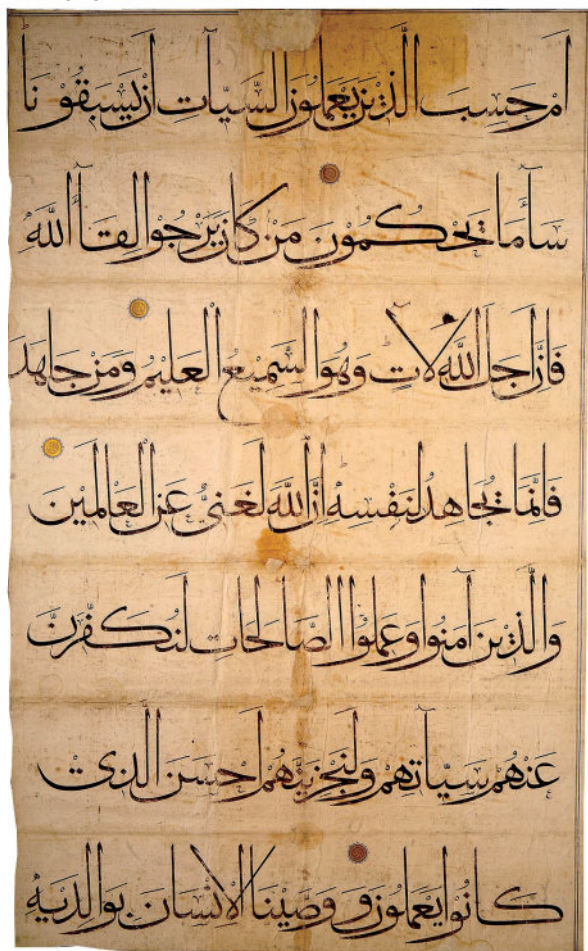
در دوره قاجار بیشتر شامل موضوعات تاریخی، احوال و منش شاهان و فرزندان آنان و طبیعت‌گرایی بوده است.

شیوه نقاشی قاجار بیشتر تقلیدی از دوره‌های پیشین و نقاشی کلاسیک اروپا است. این نقش‌ها را بیشتر روی قلمدان، قاب آینه و دیوارنگارها می‌توان مشاهده کرد. در نقاشی قهوه‌خانه‌ای تجلی شاهنامه در مضمون‌های حماسی و مضامین مذهبی به وضوح دیده می‌شود؛ به‌خصوص صحنه‌هایی نظیر نبرد رستم و سهراب و ... شیوه رنگ و روغن روی چوب در این دوره رواج پیدا کرد و سبک جدیدی را به وجود آورد. خوشنویسی نیز در این دوره با تجلی خط شکسته نستعلیق به شکوفایی رسید. همچنین با رواج چاپ سنگی شاهد مصورسازی کتاب‌های چاپی در این دوره هستیم.

در فرهنگ اسلامی قرآن کریم پایه و محور همه فعالیت‌های مؤمنین محسوب می‌شود، به همین دلیل فضای زیر گنبد مرکزی در طبقه اول موزه، به تالار قرآن اختصاص داده شده است. برخی از این قرآن‌ها که متعلق به سده‌های نخستین اسلامی هستند بر روی پوست آهو نوشته شده‌اند. یک نمونه جالب از آن‌ها رقم الحاقی «علی بن ابی طالب» را در خود دارد. قرآن‌های این تالار به خطوط مختلفی چون انواع کوفی، نسخ، ریحان، محقق، ثلث و غبار نوشته شده‌اند.

در مرکز این تالار یک صفحه از قرآن بزرگ و نفیس به قلم «بایسنغر میرزا» به نمایش گذاشته شده که نادرشاه آن را از هرات به قوچان منتقل کرد و آن را در جنگ‌هایش با هدف حفظ لشکریان، در جلو لشکر حمل می‌کرد. برخی از اوراق این قرآن در غایله نادر در اثر آتش‌سوزی سوخت و برخی اوراق آن در موزه‌های دیگر نگهداری می‌شود.

برگی از قرآن کریم به خط محقق، (منسوب به قرآن بایسنغری، شاهزاده تیموری)
سده ۹ هجری قمری
شماره اثر ۴۹۸۳

در چوبی خانم کاری، ساخت
اصفهان، سده ۱۳ هجری قمری
شماره اثر ۳۵۰۶

جدول حکومت‌های دوره اسلامی در ایران

مدت زمان حکومت

حکومت	هجری قمری	میلادی	خورشیدی
طاهریان	۲۰۵-۲۵۹	۸۲۱-۸۷۳	۱۹۹-۲۵۲
صفاریان	۲۵۲-۲۹۲	۸۶۷-۱۰۰۲	۲۴۵-۳۸۰
سامانیان	۲۶۱-۳۸۹	۸۷۵-۹۹۹	۲۵۳-۳۷۸
آل زیار	۳۱۵-۴۳۴	۹۲۸-۱۰۴۳	۳۰۶-۴۲۱
آل بویه	۳۲۲-۳۷۸	۹۳۴-۹۸۹	۳۱۲-۳۶۷
غزنویان	۳۵۱-۴۴۱	۹۶۳-۱۰۵۰	۳۴۱-۴۲۸
سلجوقیان	۴۲۸-۵۵۱	۱۰۳۷-۱۱۵۷	۴۱۵-۵۳۵
خوارزمشاهیان	۴۰۹-۶۱۶	۱۰۹۷-۱۲۲۰	۴۷۵-۵۹۸
ایلخانان	۶۵۳-۷۳۶	۱۲۵۶-۱۳۳۶	۶۳۴-۷۱۴
تیموریان	۷۷۱-۹۱۱	۱۳۷۰-۱۵۰۶	۷۴۸-۸۸۴
قراقویونلو	۷۸۱-۸۷۲	۱۳۸۰-۱۴۶۸	۷۵۸-۸۴۶
آق قویونلو	۷۷۹-۹۱۳	۱۳۷۸-۱۵۰۸	۷۵۶-۸۸۶
صفویان	۹۰۶-۱۱۳۴	۱۵۰۱-۱۷۲۲	۸۷۹-۱۱۰۰
افشاریان	۱۱۴۸-۱۲۱۰	۱۷۳۶-۱۷۹۶	۱۱۱۴-۱۱۷۴
زندیان	۱۱۶۳-۱۲۰۸	۱۷۵۰-۱۷۹۴	۱۱۲۸-۱۱۷۲
قاجار	۱۲۰۷-۱۳۴۳	۱۷۸۹-۱۹۲۵	۱۱۶۷-۱۳۰۳
پهلوی	۱۳۴۳-۱۳۹۹	۱۹۲۵-۱۹۷۸	۱۳۰۳-۱۳۵۷
جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۹	۱۹۷۹	۱۳۵۷

کتابشناسی

بیرشک، احمد؛ ۱۳۸۰، گاهشماری ایرانی- ادامه گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله... تهران: بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی

Daryaei, Touraj (ed.), 2012; The Oxford Handbook of Iranian History, pp. 391-400, Oxford Publication.

همه روزه به استثنای برخی از

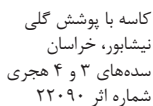
بہار و تابستان: ۱۹ - ۹

پاییز و زمستان: ۱۷ - ۹

(ره)، نبش خیابان سی تیر،

تلفن: ۶۶۷۰۲۰۶۱ - ۶

فکس: ۶۶۷۴۶۱۶۱

نقشه موقعیت و راه‌های دسترسی به موزه ملی ایران

تنگ سفالی دپوشه، گرگان، سده‌های ۶-۷ هجری قمری، شماره اثر ۴۷۶۷

□ 334 □

متن: زهره روحفر
عکس: ندا طهرانی، نیما فکورزاده، امیر فرزاد، محبوبه
قلیچ خانی و آرشو موزه ملی ایران
طراحی و اجرا: ام‌البنین غفوری و یوسف حسن‌زاده
ناشر: موزه ملی ایران، بهار ۱۴۰۱، چاپ ششم

<http://irannationalmuseum.ir/fa/>

انتشارات
موزه ملی ایران
۱۴۰۱